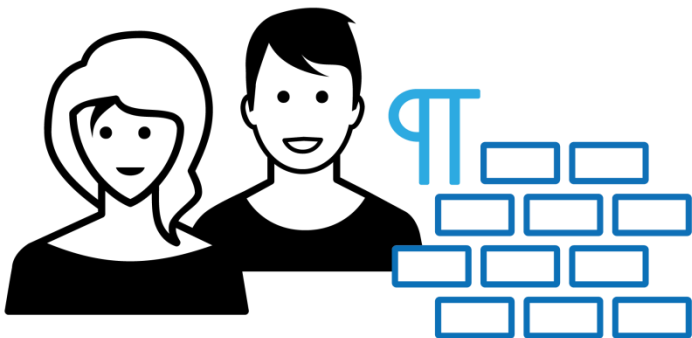

E-mail schrijven

Havo 2

NAAM: _____

KLAS: _____

Vooraf

Komende lessen oefenen we met het schrijven van e-mails. Misschien heb je af en toe al wel eens zakelijke e-mail geschreven, bijvoorbeeld om het lidmaatschap van je sportclub op te zeggen of om informatie aan te vragen over een onderwerp dat voor jou interessant is.

Een e-mail is een genre dat heel veel geschreven wordt, nu terwijl je op de middelbare school zit, maar ook in je vrije tijd en later in het werk dat je gaat doen. Daarom vinden we het belangrijk dat je dit genre goed leert beheersen.

In dit werkboekje staan alle opdrachten en schema's die je nodig bij het schrijven van een e-mail. Je docent Nederlands vertelt je wat je in de lessen gaat doen, wat je huiswerk is en wanneer je een tekst af moet hebben.

Er zijn twee schrijfopdrachten voor het schrijven van een e-mail. Je schrijft steeds een eerste versie, daarna krijg je uitleg over het genre, kennis over alinea-normen, beoordeel je je eerste versie en oefen je met een onderdeel waar je volgens jou nog mee moet oefenen. Omdat een tekst nooit in één keer goed is, herschrijf je deze vervolgens tot een definitieve versie.

Veel plezier met de schrijflessen!

Opdracht 1 – e-mail

We starten een nieuw schooljaar! Welkom in havo 2! Bij het vak Nederlands ga je dit jaar je kennis van taal en de vaardigheden lezen en schrijven verder uitbreiden. Natuurlijk ga je ook fictie lezen. Over het lezen van fictie gaat deze schrijfopdracht.

Wat is je opdracht?

- Schrijf een e-mail aan je docent Nederlands.
- Vraag hem/haar om een boekentip voor jou.
- Vertel of je van lezen houdt of niet.
- Vertel waarom je leest en wanneer.
- Vertel ook welke boeken je vorig jaar met plezier gelezen hebt
- Vertel tot slot waarom je juist die boeken zo goed vond.

Deze informatie heeft je docent nodig om te bepalen wat voor jou een geschikt en interessant boek is. Dus hoe meer informatie je geeft, hoe beter je docent kan inschatten wat een goede boekentip is voor jou.

Eisen aan je e-mail

- Zorg dat je alle hierboven genoemde punten in je e-mail verwerkt.
- Gebruik woorden die passen bij een e-mail aan je docent.
- Formuleer hele zinnen en spel foutloos.

Huiswerk volgende les

Lever je e-mail (als Wordbestand) in via het inleverpunt op de ELO. Neem je e-mail **op papier** mee naar de les. Zorg voor een complete tekst. In de les leer je hoe je je tekst kunt verbeteren.

Kies één alinea uit je e-mail. Markeer deze.

Beantwoord de vragen *alleen* voor deze alinea.

Is je antwoord JA, teken een blij smiley 😊

Is je antwoord NEE, teken een verdrietige smiley ☹️

We zoomen in op één alinea...

Waarover gaat jouw alinea?

- Gaat jouw alinea over één deelonderwerp?
- Staat de belangrijkste informatie over het deelonderwerp in de kernzin?
- Geven de zinnen in de alinea een uitleg bij de kernzin?
- Kent de lezer alle woorden of begrippen in je alinea?

Zijn de zinnen in je alinea met elkaar verbonden?

- Heb je verbindingswoorden gebruikt in je alinea?
- Verbindt het verbindingswoord twee zinnen of twee stukken van zinnen?

- Heb je verwijswwoorden gebruikt in je alinea?
- Is het voor de lezer duidelijk naar welk woord het verwijswoord verwijst?

Hoe ziet de alinea eruit?

- Staat er boven en onder jouw alinea een witregel?
- Bestaat jouw alinea uit twee of meer zinnen?
- Zijn de zinnen binnen de alinea achter elkaar door geschreven?

A

B

C

D

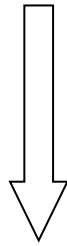
Je conclusie trekken

Waar heb je de meeste verdrietige smileys getekend?

Maak de bijbehorende opdracht.

Heb je alleen blije smileys getekend?

Maak dan opdracht E.

Ik kies voor opdracht

De opdrachten vind je op de volgende bladzijden.

A

Waarover gaat de alinea?

1. Lees eerst de theorie in het kader hiernaast. Wat begrijp je niet? Schrijf het hier op en vraag je docent om uitleg.

A

Een tekst gaat over een onderwerp; in één of enkele woorden omschrijf je waar de tekst over gaat. Een alinea gaat over een deelonderwerp. De alinea omschrijft een afgerond stukje van het onderwerp van de tekst. Ook dit deelonderwerp kun je in één of enkele woorden omschrijven.

De belangrijkste mededeling uit een alinea staat in de kernzin. In deze zin lees je wat er over het deelonderwerp gezegd wordt.

Na de kernzin volgen zinnen waarin je de kernzin uitlegt. Voor de lezer moeten deze zinnen een toegevoegde waarde hebben.

Je schrijft een e-mail om je lezer iets te vertellen wat hij of zij nog niet weet. Dat betekent dat je moet nadenken of de lezer de woorden die je gebruikt en de informatie die je geeft, goed snapt. Verplaats je dus in de lezer; wat weet hij wel? Wat weet hij niet?

2. Onderstaande alinea's komen uit e-mails van leerlingen. Onderstreep in dit fragment de kernzin.

Ik heb vorig jaar verschillende boeken gelezen voor Nederlands. De boeken die ik las, zijn: Oorlogsgeheimen, Harry Potter en de steen der wijzen, Harry Potter en de geheime kamer, Harry Potter en de gevangene van Azkaban en de Zevensprong. Ik las de boeken, omdat ik het leuk vind en omdat ik van de meeste boeken (zoals Harry Potter) de film al heb gezien.

3. Gaat de alinea over één onderwerp? Leg uit wat er niet goed gaat in deze alinea.

Ik hou van boeken met spanning en avontuur. Ook vind ik het altijd veel leuker als ik mezelf in de persoon kan verplaatsen. Dan lijkt het allemaal net wat echter en raak ik minder snel afgeleid. Zo vond ik Boy 7 een heel leuk boek en heb ik het met plezier gelezen.

---

4. Sluit de kernzin aan bij de rest van de alinea? Leg uit wat er niet goed gaat in deze alinea.

De boeken zijn allemaal vanuit het ik-perspectief geschreven, omdat ik dat fijner vind om te lezen. Wel verschillen ze heel erg in onderwerp. Zo is Iene Miene Mutte een thriller voor volwassenen en zijn De weeffout in onze sterren en De dood van een superheld echte tienerdrama boeken. En Ze was zestien ging over de Tweede Wereldoorlog.

---

5. Schrijf nu zelf een kernzin bij de alinea hieronder.

Als ik lees is dat omdat mijn ouders dat willen en ook voor de opdrachten natuurlijk. Maar ik lees ook omdat ik dat leuk vind bij sommige boeken.

---

6. Hoeveel deelonderwerpen zie je in deze alinea? Herschrijf deze alinea zo dat er twee alinea's ontstaan die allebei een duidelijke kernzin hebben.

Afgelopen jaar heb ik Gladiator van de schrijver Simon Scarrow, Oorlogswinter van Jan Terlouw en Adelaar in de Sneeuw van Michael Morpurgo gelezen. Ook heb ik De Grijsze Jager van John Flanagan, 4 delen van Warrior Cats van Erin Hunter en 2 delen van Spirit Animals van Brandon Mull gelezen. Ik houd van deze boeken, omdat er actie in zit en het zijn boeken met een spannende en lange verhaallijn. Als een verhaal spannend is, wil ik altijd verder lezen. Ook vind ik deze boeken goed, omdat de verhalen over geschiedenis, oorlogen of fantasy gaan. Dat vind ik boeiend.

---

7. Bekijk het antwoordenblad. Vergelijk je antwoorden en bespreek de verschillen met een andere leerling.

8. Verbeter nu in je eigen e-mail je gebruik van de kernzinnen; zet ze steeds op de eerste plaats in de alinea.

B

Hoe zijn de zinnen met elkaar verbonden?

1. Lees eerst de theorie in het kader hiernaast. Wat begrijp je niet? Schrijf het hier op en vraag je docent om uitleg.

B

Schrijvers verbinden zinnen aan elkaar om te laten zien wat de relatie tussen zinnen is. Een schrijver kan dat doen door verbindingswoorden te gebruiken en door te verwijzen naar personen en dingen. Verbindingswoorden die je geleerd hebt, zijn *doordat, maar, nadat, omdat, terwijl, want, voordat, zodat* en *zodra*. Zet voor het verbindingswoord in de zin een komma.

2. Vul de zinnen aan. Zorg dat er logische zinnen komen te staan. Wat betekenen de zinnen? Schrijf in je eigen woorden op wat er staat.

Voorbeeld

Ik ben ziek, maar... → *Ik ben ziek, maar ik ga toch naar school.*

Betekenis in eigen woorden: *Ondanks dat ik ziek ben, ga ik toch naar school.*

Ik ben ziek, **omdat**

Betekenis in eigen woorden:

Ik ben ziek, **want**

Betekenis in eigen woorden:

Terwijl ik ziek ben,

Betekenis in eigen woorden:

Doordat ik ziek ben,

Betekenis in eigen woorden:

Voordat ik ziek was,

Betekenis in eigen woorden:

_____, **zodat** ik nu ziek ben.

Betekenis in eigen woorden:

---

3. Kijk nu nog eens naar de zinnen waarin jij de betekenis zelf onder woorden bracht. Welke verbindingswoorden betekenen hetzelfde?

---

4. Lees de onderstaande alinea. Omcirkel de verbindingswoorden en zet komma's op de juiste plaatsen.

Ik lees boeken omdat het belangrijk is en omdat er op school soms verslagen moeten worden gemaakt van een boek. Als ik zo'n boek lees doe ik het meestal in bed of in het weekend. Vorig jaar nam ik het boek mee naar school omdat we tijdens de Nederlandse les in het begin moesten lezen.

5. Bekijk het antwoordenblad. Vergelijk je antwoorden en bespreek de verschillen met een andere leerling.

6. Verbeter nu in je eigen e-mail je gebruik van de verbindingswoorden. Heb je ook de komma's op de goede plaats gezet?

C

Hoe zijn de zinnen met elkaar verbonden?

1. Lees eerst de theorie in het kader hiernaast. Wat begrijp je niet? Schrijf het hier op en vraag je docent om uitleg.

C

Verwijswoorden zijn voornaamwoorden (*hij, zij, het, zijn, haar, dat, dit, deze, die, voorzetsel + wie of wat*) waarmee je kunt verwijzen naar woorden of zinnen die je eerder gebruikt hebt. Deze woorden waarnaar verwezen wordt, noem je het antecedent.

2. Omcirkel de verwijswoorden in onderstaande zinnen en schrijf achter de zin naar welk woord ze verwijzen. Zinnen verbouwen

- In Groningen woont mijn lievelingsneef die viool speelt. _____
- Zij heeft twee zussen en een broertje, dat goed kan hockeyen. _____
- Zij liep naar haar auto en reed weg. _____
- Jip en Janneke gaven elkaar de hele middag verliefde knipoogjes. _____
- Joost tennist op een niveau waarvan ik alleen maar kan dromen. _____

3. Vul in de zinnen het juiste verwijswoord aan.

- De jongen _____ we net spraken, is uit Afghanistan hierheen gevlucht.
- Over iets _____ je niet begrijpt, moet je uitleg vragen in de les.
- Dit gebouw wordt volgend jaar afgebroken, want _____ staat op instorten.
- Op het meisje _____ daar loopt, ben ik vreselijk verliefd.
- Als je een product koopt en _____ gaat stuk, dan heb je recht op garantie.

4. Verbeter de verwijswoorden in de onderstaande zinnen.

- Mijn vraag aan u is of u mij kunt helpen met een perfect boek voor mij te vinden die precies bij mij past.
- Lezen vind ik niet het allerleukste dat we doen op school.
- Ik heb boeken over Mees Kees ook met plezier gelezen omdat dat ook heel grappig is.
- Het leukste boek dat ik vorig jaar gelezen heb, weet ik niet, want ik vond ze allemaal leuk.
- Een goed spannend boek is voor mij ook leuk, maar die moet niet te langdradig zijn.

5. Bekijk het antwoordenblad. Vergelijk je antwoorden en bespreek de verschillen met een andere leerling.

6. Verbeter nu in je eigen e-mail je gebruik van de verwijswoorden. Omcirkel daarvoor in je tekst alle signaalwoorden en geef met een pijl aan waar de verwijswoorden naar verwijzen.

Extra opdracht

Pak de alinea die je in de vorige les zelf beoordeeld hebt. Je hebt deze met een kleur gemarkeerd.

Herschrijf nu deze alinea en pas de oefeningen die je net gedaan hebt, direct toe.

Klaar? Wissel de opdracht uit met je buurman/-vrouw. Deze leest de alinea en geeft een tip en een top.

Gebruik deze tip en top bij het herschrijven van je e-mail.

Herschrijfopdracht 1 – e-mail

We starten een nieuw schooljaar! Welkom in havo 2! Bij het vak Nederlands ga je dit jaar je kennis van taal en de vaardigheden lezen en schrijven verder uitbreiden. Natuurlijk ga je ook fictie lezen. Over het lezen van fictie gaat deze schrijfopdracht.

Je hebt vorige week een eerste versie van een e-mail aan je docent geschreven. Die versie ga je nu verbeteren.

Wat is je opdracht?

Herschrijf nu de eerste versie van je tekst. Gebruik daarbij alle kennis en tips die je gekregen hebt. Zorg dat je e-mail een echt visitekaartje wordt!

- Schrijf een e-mail aan je docent Nederlands.
- Vraag hem/haar om een boekentip voor jou.
- Vertel of je van lezen houdt of niet.
- Vertel waarom je leest en wanneer.
- Vertel ook welke boeken je vorig jaar met plezier gelezen hebt
- Vertel tot slot waarom je juist die boeken zo goed vond.

Deze informatie heeft je docent nodig om te bepalen wat voor jou een geschikt en interessant boek is. Dus hoe meer informatie je geeft, hoe beter je docent kan inschatten wat een goede boekentip is voor jou.

Eisen aan je e-mail

- Zorg dat je alle hierboven genoemde punten in je e-mail verwerkt.
- Verbeter alle alinea's uit de eerste versie van je e-mail.
- Gebruik woorden die passen bij een e-mail aan je docent.
- Formuleer hele zinnen en spel foutloos.

Huiswerk

Stuur je e-mail naar je docent Nederlands. Hij of zij noteert aan het einde van de les zijn/haar e-mailadres voor je en hij/zij geeft de deadline aan.

Opdracht 2 – e-mail

Periode 1 is al bijna halverwege. In dit eerste jaar met toetsweken moeten jullie erg wennen aan een nieuwe manier van leren. Samen met een paar leerlingen uit je klas heb je bedacht dat jullie een feestdag voor havo 2 en 3 willen organiseren direct na de eerste toetsweek. Het lijkt jullie leuk om alle leerlingen van havo 2 en 3 te motiveren om extra hun best te doen. Jullie besluiten een e-mail te sturen naar de teamleider van havo 2 en 3 waarin je om toestemming vraagt om deze feestdag te organiseren. Wanneer heb je de meeste kans dat hij akkoord gaat? Precies, als je hem veel informatie geeft over je plannen!

Wat is je opdracht?

- Schrijf een e-mail aan de teamleider van havo 2 en 3.
- Vraag hem of jullie op school een feestdag mogen organiseren speciaal voor havo 2 en 3.
- Vertel in je mail waarom je dat feest wilt organiseren.
- Vertel wanneer je het feest wilt organiseren en wat jullie plannen zijn. Geef daarbij een aantal voorbeelden.
- Vertel ook wat er allemaal nodig is om het feest tot een succes te maken.

Eisen aan je e-mail

- Zorg dat je alle hierboven genoemde punten in je e-mail verwerkt.
- Verzin de informatie die je extra wilt geven.
- Gebruik woorden die passen bij een e-mail aan je teamleider.
- Formuleer hele zinnen en spel foutloos.

Huiswerk

Lever je e-mail (als Wordbestand) in via het inleverpunt op de ELO. Neem je e-mail **op papier** mee naar de les. Zorg voor een complete tekst. In de les leer je hoe je je tekst kunt verbeteren

Kies één alinea uit je e-mail. Markeer deze.

Beantwoord de vragen *alleen* voor deze alinea.

Is je antwoord JA, teken een blij smiley 😊

Is je antwoord NEE, teken een verdrietige smiley ☹️

We zoomen in op één alinea...

Waarover gaat jouw alinea?

- Gaat jouw alinea over één deelonderwerp?
- Staat de belangrijkste informatie over het deelonderwerp in de kernzin?
- Geven de zinnen in de alinea een uitleg bij de kernzin?
- Kent de lezer alle woorden of begrippen in je alinea?

Zijn de zinnen in je alinea met elkaar verbonden?

- Heb je verbindingswoorden gebruikt in je alinea?
- Verbindt het verbindingswoord twee zinnen of twee stukken van zinnen?

- Heb je verwijswaarden gebruikt in je alinea?
- Is het voor de lezer duidelijk naar welk woord het verwijswaard verwijst?

Hoe ziet de alinea eruit?

- Staat er boven en onder jouw alinea een witregel?
- Bestaat jouw alinea uit twee of meer zinnen?
- Zijn de zinnen binnen de alinea achter elkaar door geschreven?

A

B

C

D

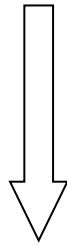
Je conclusie trekken

Waar heb je de meeste verdrietige smileys getekend?

Maak de bijbehorende opdracht.

Heb je alleen blije smileys getekend?

Maak dan opdracht E.

Ik kies voor opdracht

De opdrachten vind je op de volgende bladzijden.

A

Waarover gaat de alinea?

1. Lees eerst de theorie in het kader hiernaast. Wat begrijp je niet? Schrijf het hier op en vraag je docent om uitleg.

A

Een tekst gaat over een onderwerp; in één of enkele woorden omschrijf je waar de tekst over gaat. Een alinea gaat over een deelonderwerp. De alinea omschrijft een afgerond stukje van het onderwerp van de tekst. Ook dit deelonderwerp kun je in één of enkele woorden omschrijven.

De belangrijkste mededeling uit een alinea staat in de kernzin. In deze zin lees je wat er over het deelonderwerp gezegd wordt.

Na de kernzin volgen zinnen waarin je de kernzin uitlegt. Voor de lezer moeten deze zinnen een toegevoegde waarde hebben.

Je schrijft een e-mail om je lezer iets te vertellen wat hij of zij nog niet weet. Dat betekent dat je moet nadenken of de lezer de woorden die je gebruikt en de informatie die je geeft, goed snapt. Verplaats je dus in de lezer; wat weet hij wel? Wat weet hij niet?

2. Lees de tekst hieronder. Je vindt er zeven tips in voor als je heftig nieuws hoort. Onderstreep de zin waarin de kern staat. Vul vervolgens achter het nummer de daadwerkelijke tip aan.

Een tikkeltje bang, ongerust of ongelukkig geworden van al het heftige nieuws dat je over je uitgestort krijgt? Hier een rijtje tips die je wellicht wat kunnen helpen.

Recensies, strips, blogs, lollig nieuws, nieuws-waar-je-wat-aan-hebt. Alle soorten komen aan bod in *7Days* en op *Sevendays.nl*. En dus krijg je bij ons ook een behoorlijke bak heftigheid voor je kiezen. Sorry. Maar we zijn nou eenmaal een nieuwsmedium. Van terrorisme tot rampen, van seks tot ebola: we denken dat jij als middelbare scholier overal over geïnformeerd zou moeten kunnen worden, als het maar op de goede manier gebeurt.

Bang door het nieuws?

Heftige gebeurtenissen, zoals een terroristische aanslag of een misdrijf, kunnen heel wat bij iemand losmaken. Boosheid, angst, moedeloosheid, verdriet: mensen voelen er van alles bij. Kinderen, jongeren én volwassenen. Blijft een verhaal dat je in *7Days* of waar dan ook leest in je hoofd zitten? Heb je een filmpje gezien met gruwelijke beelden die 's nachts op je netvlies blijven hangen? Word je er bang of ongelukkig van?

1. ...

Hoeveel narigheid je ook ziet, leest en hoort: immuun word je er niet snel voor. Dat is maar goed ook, want afgestompt raken door een overdosis narigheid moet je ook niet willen. Naar nieuws mag best binnenkomen: het is de realiteit, zet je aan het denken en kan zelfs een beetje relativeren. Maar ook hier op de redactie – waar weinig nieuws ongemerkt aan ons voorbijgaat – worden we er soms moedeloos van.

Wat bij ons vaak helpt, is erover praten. Met collega's of thuis na een dag verhalen maken over ellendige onderwerpen. Jij kunt dat natuurlijk net zo goed, met vrienden op school of thuis met je

ouders. In je eentje piekeren maakt het in ieder geval nooit beter. Je overpeinzingen delen met anderen, dat lucht op.

2. ...

Houdt een zwaar nieuwsonderwerp je in de greep? Er is niks mis met op de hoogte blijven, maar sla daar niet in door. Als je merkt dat je somber wordt van alle filmpjes, foto's en verhalen, blijf ze dan niet opzoeken. Zeker niet net voordat je naar bed gaat of als je je toch al niet zo goed voelt.

3. ...

Vergeet niet dat de onderwerpen waar we over schrijven doorgaans niet voor niets *nieuws* zijn: ze halen de krant juist omdat ze uniek zijn. Als we even teruggrijpen naar de aanslagen van IS: de kans dat jij daar slachtoffer van wordt, is echt heel, heel klein. De meeste plekken – helemaal in een land als Nederland - zijn nogal veilig, maar daar hoor je dan weer niets over in het nieuws.

4. ...

Afwisseling is sowieso een goed idee. Kijk na een deprimerend nieuwsverhaal even een gezellige aflevering van een serie, lees een vrolijk boek of stort je op de Raar maar Waar-pagina's van *7Days*.

5. ...

Fijn dat je online ál het nieuws élke seconde kunt volgen. Maar let wel op wáár je kijkt. Het wemelt op internet van de meningen. En die zijn lang niet altijd genuanceerd en onderbouwd. Bovendien zijn ook lang niet alle foto's en video's die je ziet echt. Volg nieuws afkomstig van betrouwbare bronnen en probeer aan de hand daarvan zelf je mening te vormen.

6. ...

In het verlengde daarvan: laat je niet leiden door de onderbuikgevoelens van anderen, al helemaal niet als ze afkomstig zijn van anonieme 'reaguurders' online. Laat je niet opfokken of bang maken door anderen.

7. ...

Met het risico dat je een beetje gaat braken van deze afsluiter: het helpt heus om in tijden van treurnis te focussen op het goede nieuws in je eigen leven. Je richten op je beste vrienden, je geliefde, je familie kan hartstikke troostend zijn.

Menno Woudt, 8 juni 2017

Naar: Sevendays.nl

3. Bekijk het antwoordenblad. Vergelijk je antwoorden en bespreek de verschillen met een andere leerling.

4. Verbeter nu in je eigen e-mail je gebruik van de kernzinnen; zet ze steeds op de eerste plaats in de alinea.

B

Hoe zijn de zinnen met elkaar verbonden?

1. Lees eerst de theorie in het kader hiernaast. Wat begrijp je niet? Schrijf het hier op en vraag je docent om uitleg.

B

Schrijvers verbinden zinnen aan elkaar om te laten zien wat de relatie tussen zinnen is. Een schrijver kan dat doen door verbindingswoorden te gebruiken en door te verwijzen naar personen en dingen. Verbindingswoorden die je geleerd hebt, zijn *doordat, maar, nadat, omdat, terwijl, want, voordat, zodat* en *zodra*. Zet voor het verbindingswoord in de zin een komma.

2. Vul de zinnen aan. Zorg dat er logische zinnen komen te staan. Wat betekenen de zinnen? Schrijf in je eigen woorden op wat er staat.

Voorbeeld

Ik ben ziek, maar... → *Ik ben ziek, maar ik ga toch naar school.*

Betekenis in eigen woorden: *Ondanks dat ik ziek ben, ga ik toch naar school.*

Ik ga naar school, **omdat**

Betekenis in eigen woorden:

Ik ga naar school, **want**

Betekenis in eigen woorden:

Terwijl ik naar school ga,

Betekenis in eigen woorden:

Doordat ik naar school ga,

Betekenis in eigen woorden:

Voordat ik naar school ga,

Betekenis in eigen woorden:

_____, **zodat** ik nu naar school ga.

Betekenis in eigen woorden:

---

3. Kijk nu nog eens naar de zinnen waarin jij de betekenis zelf onder woorden bracht. Welke verbindingswoorden betekenen hetzelfde?

---

4. In deze korte tekst zijn de verbindingswoorden weggehaald. Er stonden er vijf in de oorspronkelijke tekst. Welke zinnen kun jij aan elkaar verbinden? Schrijf deze met het juiste verbindingswoord in je schrift.

Lidl stopt als eerste met verkoop van sigaretten

De Lidl stopt als eerste supermarkt in Nederland met het verkopen van sigaretten. Dat gaat stapje voor stapje. In 2022 zal de supermarkt sigaret-vrij zijn.

Een woordvoerder van Lidl laat weten dat het een logisch besluit is. Steeds minder Nederlanders roken. De Lidl verkocht afgelopen jaren steeds minder sigaretten. Gelijk stoppen met de verkoop kan niet. Er zijn nog een paar contracten die de directeur niet zomaar kan verscheuren.

30 mei 2018,
Naar: Sevendays.nl

5. Bekijk het antwoordenblad. Vergelijk je antwoorden en bespreek de verschillen met een andere leerling.

6. Verbeter nu in je eigen e-mail je gebruik van de verbindingswoorden. Heb je ook de komma's op de goede plaats gezet?

C

Hoe zijn de zinnen met elkaar verbonden?

1. Lees eerst de theorie in het kader hiernaast. Wat begrijp je niet? Schrijf het hier op en vraag je docent om uitleg.

C

Verwijswoorden zijn voornaamwoorden (*hij, zij, het, zijn, haar, dat, dit, deze, die, voorzetsel + wie of wat*) waarmee je kunt verwijzen naar woorden of zinnen die je eerder gebruikt hebt. Deze woorden waarnaar verwezen wordt, noem je het antecedent.

2. Lees de tekst hieronder en omcirkel alle woorden die verwijzen naar een eerder genoemd woord of naar een woord dat nog volgt. Geef met een pijl aan waar het verwijswoord naar verwijst. In de eerste alinea zie je een voorbeeld.

Prins Harry bevestigt komst Invictus Games naar Den Haag in 2020

Kensington Palace heeft maandag officieel bevestigd dat [de Invictus Games in 2020 naar Nederland komen]. Vorige week lekte dit al uit. →

"Het doet mij plezier mee te delen dat Den Haag de uitdaging aangaat om de vijfde Invictus Games te organiseren", zegt de Britse prins Harry, de hertog van Sussex. Prins Harry is initiatiefnemer en beschermheer van de Invictus Games. "Honderden vrouwen en mannen zullen door de spelen in de stad worden gemotiveerd om te herstellen van hun fysieke en mentale verwondingen", aldus de prins.

De Invictus Games is een internationaal sportevenement voor (oud-)militairen die ondanks hun handicap op hoog niveau sporten. Aan de Invictus Games doen ruim vijfhonderd sporters mee uit negentien landen.

De Haagse burgemeester Pauline Krikke zegt "geweldig trots" te zijn. "Ik weet zeker dat deze veteranen zich in de internationale stad van vrede en recht thuis zullen voelen. Wij als Den Haag zullen hen in ieder geval met open armen ontvangen. Ik dank de hertog van Sussex en zijn organisatie voor het vertrouwen in Den Haag", aldus de burgemeester.

"Het jaar 2020 wordt bijzonder voor Den Haag. We vieren dan dat we 75 jaar bevrijd zijn sinds de Tweede Wereldoorlog. Ook bestaan de Verenigde Naties 75 jaar. En als tweede VN-stad ter wereld zal Den Haag bij die mijlpaal een bijzondere plek innemen", meent Krikke. Ze vindt dat de Invictus Games goed passen bij dat jaar van vieren en herdenken. Het evenement vindt deels ook plaats in Rotterdam. De opening en sluiting zijn in Den Haag.

Minister van Defensie Ank Bijleveld is ook "trots" dat de Invictus Games in 2020 in Nederland worden gehouden. "Het is een eerbetoon aan al die militairen die zich wereldwijd inzetten voor een betere wereld", zei ze. "De games brengen grote aantallen sporters, fans en pers naar Nederland, maar ook een lid van het Britse koninklijk huis: prins Harry, zelf ook veteraan." Hij was onder meer Apache-vlieger in Afghanistan.

4 juni 2018

Naar: *Nu.nl*

3. Bekijk het antwoordenblad. Vergelijk je antwoorden en bespreek de verschillen met een andere leerling.

4. Verbeter nu in je eigen e-mail je gebruik van de verwijswoorden. Omcirkel daarvoor in je tekst alle signaalwoorden en geef met een pijl aan waar de verwijswoorden naar verwijzen.

D

Hoe ziet de alinea eruit?

1. Lees eerst de theorie in het kader hiernaast. Wat begrijp je niet? Schrijf het hier op en vraag je docent om uitleg.

D

Een schrijver laat aan een lezer zien dat een deelonderwerp is afgelopen. In principe doet hij dit door in te springen of een witregel te gebruiken. In een e-mail is het gebruikelijk dat de schrijver een witregel in de tekst aanbrengt voor en na de alinea.

Een alinea is een bouwsteen van een tekst en bestaat uit enkele zinnen die over één deelonderwerp gaan. De lengte van de alinea is natuurlijk afhankelijk van hoeveel je over het deelonderwerp te vertellen hebt.

2. Deze tekst ziet eruit als een blok beton. Waarschijnlijk heb je weinig zin om te gaan lezen! Toch bestaat ook deze tekst uit zeven korte alinea's. Lees de tekst en zet een duidelijke streep waar een nieuwe alinea begint.

Ben jij awkward? Dat is minder erg dan je denkt!

Spinazie tussen je tanden tijdens een spreekbeurt of over iemand praten terwijl diegene achter je staat. Ongemakkelijke situaties kennen we allemaal. En die vermijd je het liefst. Maar sociale onhandigheid is ook positief, vindt de Amerikaanse Ty Tashiro, schrijver van het boek *Awkward*. 'Ongemakkelijkheid ontstaat als iemand afwijkt van kleine sociale verwachtingen. Bijvoorbeeld als je je rits bent vergeten dicht te doen, op een gekke manier oogcontact maakt of te dicht in de persoonlijke ruimte van een ander komt.' 'Als iemand *awkward* is, maakt diegene zich zorgen over het signaal dat hij afgeeft. Namelijk dat hij sociale codes niet begrijpt. Maar het kan ook in je voordeel werken. Mensen die blozen, voelen zich daardoor vaak *nóg* meer gegeneerd. Maar ik zeg dan: wees blij, want zo maak je duidelijk: ik wéét dat ik iets raars doe. Dat maakt je juist heel *likeable*.' In de puberteit gaan je hersenen relaties anders zien. Je wordt je bewuster van je eigen gedrag en gaat dingen als een klik met iemand belangrijker vinden. De vraag die je jezelf moet stellen is: hoe zorg ik dat ik mezelf aanpas, zonder mezelf te verliezen? Aan de ene kant is het goed om sociale etiquette te begrijpen. Maar het is ook belangrijk om niet te veel te focussen op wat anderen van je verwachten.' 'Er zijn mensen die het moeilijk vinden om aan de sociale verwachtingen te voldoen. Zo'n 20% is zelfs chronisch awkward: zij krijgen de vaardigheden voor soepel verlopende contacten niet onder de knie. Maar zelfs daar staat iets positiefs tegenover. Uit verschillende studies blijkt dat ongemakkelijke mensen een andere blik op de wereld hebben.' 'Het woord *akward* komt van het Oud-Noorse *afugr*. Dat betekent: de verkeerde kant op kijken. Ik zie het liever als de *andere* kant op. Door een gerichte focus op een bepaald onderwerp of thema, zien ze sommige dingen veel helderder. Daardoor blinken ze vaak uit in muziek, kunst, wetenschap of poëzie. 'Mijn ergste moment was als kind op een familiedag. Mijn neefjes en ik klommen op een boot. Ik werd overmoedig, gaf een ruk aan het stuur en wilde gassen. Maar ik kwam niet vooruit en bleef vijf minuten keihard rondjes draaien. Verschrikkelijk om aan terug te denken.'

Judie Jaspers, 3 juni 2018,
Naar: *Sevendays.nl*

3. Bekijk het antwoordenblad. Vergelijk je antwoorden en bespreek de verschillen met een andere leerling.

4. Verbeter nu in je eigen e-mail je gebruik van de witregels.

Herschrijfopdracht 2 – e-mail

Periode 1 is al bijna halverwege. In dit eerste jaar met toetsweken moeten jullie erg wennen aan een nieuwe manier van leren. Samen met een paar leerlingen uit je klas heb je bedacht dat jullie een feestdag voor havo 2 en 3 willen organiseren direct na de eerste toetsweek. Het lijkt jullie leuk om alle leerlingen van havo 2 en 3 te motiveren om extra hun best te doen. Jullie besluiten een e-mail te sturen naar de teamleider van havo 2 en 3 waarin je om toestemming vraagt om deze feestdag te organiseren. Wanneer heb je de meeste kans dat hij akkoord gaat? Precies, als je hem veel informatie geeft over je plannen!

Je hebt vorige week een eerste versie van een e-mail aan de teamleider van havo 2 en 3 geschreven. Die e-mail ga je nu verbeteren.

Wat is je opdracht?

Herschrijf nu de eerste versie van je tekst. Gebruik daarbij alle kennis en tips die je gekregen hebt. Zorg dat je e-mail een echt visitekaartje wordt!

- Schrijf een e-mail aan de teamleider van havo 2 en 3.
- Vraag hem of jullie op school een feestdag mogen organiseren speciaal voor havo 2 en 3.
- Vertel in je mail waarom je dat feest wilt organiseren.
- Vertel in je mail wanneer je het feest wilt organiseren en wat jullie plannen zijn. Geef daarbij een aantal voorbeelden.
- Vertel ook wat er allemaal nodig is om het feest tot een succes te maken.

Eisen aan je e-mail

- Zorg dat je alle hierboven genoemde punten in je e-mail verwerkt.
- Verzin de informatie die je extra wilt geven.
- Verbeter alle alinea's uit de eerste versie van je e-mail.
- Gebruik woorden die passen bij een e-mail aan je teamleider.
- Formuleer hele zinnen en spel foutloos.

Huiswerk

Stuur je e-mail naar je docent Nederlands. Hij of zij noteert aan het einde van de les zijn/haar e-mailadres voor je en hij/zij geeft de deadline aan.